Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Alexei Maria.
Dosarul nr. 2a-515/25 (2-23032541-02-2a-06022025)

D E C I Z I E

7 mai 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

Instanța compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul: Panov Ana
Judecătorii: Corlăteanu Diana și Bagrin Lucia
Grefier: Jumiga Tamara

examinând în şedinţă de judecată publică cererea de apel declarată de Ministerul Afacerilor Interne a RM împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 octombrie 2024, în cauza civilă, în procedură specială, la cererea depusă de către Stana Daniela, persoane interesate Ministerul Afacerilor Interne, Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău cu privire la constatarea faptului care are valoare juridică,

a c o n s t a t a t :

Circumstanțele cauzei:

La 2 martie 2023, acționând în interesele petiționarei Stana Daniela, avocatul Rusanovschi Iulian, s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de constatare a faptului care are valoare juridică. A solicitat constatarea faptului aplicării represiunilor politice față de *****; recunoașterea în calitate de victimă a represiunilor politice prin naționalizare a dnei *****, ***** - 2 mai 1954 de averea imobiliară formată din casa individuală de locuit cu subsol amplasată pe *****, Chișinău, cu suprafața la parter de 90 m.p., cu anexa de 50 m.p. și terenul aferent casei cu suprafața de 14 000 m.p. (f. d. 4-6).

În argumentarea cererii, a indicat că la 3 august 1884, soții Mihail și Ecaterina Lucasevici, au cumpărat bunul imobil din mun. Chișinău, str. Podolskaia (actuala str. București). În familia lui Mihail și Ecaterina s-a născut la 6 februarie 1884, fiica Eugenia Lucasevici. La 30 august 1915, Eugenia Lucasevici s-a căsătorit cu

Vladimir Smerecinschi. La 23 martie 1920, în familia lui Vladimir și Eugenia Smerecinschi s-a născut fiica Valentina Smerecinschi. La *****, Lucasevici (Smerecinschi) Eugenia s-a recăsătorit cu Pașniuc Ermi. La 8 aprilie 1926, Mihail și Ecaterina Lucasevici au vândut fiicei sale Eugenia Smerecinschi (Lucasevici/Pașniuc), imobilul din str. Podolskaia (str. București), terenul cu lungimea de ambele părți de 3520 m și lățimea de 3.2 „sajini" (640 m și 194 cm), mărginit cu str. Podolskaia, în spate Calosla Eminov, în dreapta Calosta Eminov, în stânga Pavlovici. Pe acest teren era amplasată și casa individuală de locuit care în mod succesiv a avut nr. 54, 54A și 56. Dreptul de proprietate se confirmă și prin recensământul imobilelor din 1930. La 29 noiembrie 1941, Smerecinschi Valentina s-a căsătorit cu Alexei Pereț. La 15 februarie 1946, terenul și casa individuală de locuit, care aparțineau cu drept de proprietate lui *****, au fost supuse naționalizării prin Ordinul nr. 124 al Sovietului Miniștrilor RSSM. Faptul naționalizării confirmă că bunul imobil deținut în proprietate de Pasniuc (Lucasevici/Smerecinschi) Eugenia nu a fost vândut în mod benevol sau înstrăinat de către aceasta pe orice altă cale, iar naționalizarea casei individuale de locuit și a terenului aferent reprezintă un act de represiune politică al organelor RSS Moldovenească.

Relevă că familiile Eugeniei Pașniuc și a Valentinei Pereț s-au refugiat în România din cauza represiunilor regimului sovietic, fiind iminentă lichidarea acestora în condițiile în care fusese o familie de intelectuali români, aveau avere în proprietate și riscau să fie deportați ca și „culaci". Respectiv, după refugierea lor în România, statul (RSSM) a confiscat abuziv averea, trecându-le silit în proprietatea statului.

Indică că ***** a moștenit-o pe defuncta ***** conform certificatului de calitate de moștenitor nr. 201 din 7 septembrie 2021, iar ulterior ***** a fost moștenită de cetățeanca României, Stana Daniela, identificată prin carte de identitate seria RK 589752.

Notează că averea deținută de ***** cu drept de proprietate în perioada interbelică a fost casa individuală de locuit cu subsol amplasată pe str. Podolskaia (Iskra/București) nr. 54 (54A și ulterior 56), mun. Chișinău, cu suprafața la parter de 90 m.p., anexa cu suprafața de 50 m.p. și teren aferent casei individuale de locuit.

Afirmă că imobilul menționat a fost folosit de o instituție de stat (JEK-nr. 4) în perioada 5 aprilie 1963 - 3 septembrie 1971, fapt confirmat prin extrasul din Cartea imobilului (fila 14 din dosarul tehnic cadastral). În anii 1998-1999, imobilul a fost demolat, iar în locul său a fost construit un bloc multietajat, care astăzi poartă numărul cadastral 0100205.017 și i-a fost atribuită o altă adresă (str. Mihai Eminescu).

Declară că pentru a putea solicita acordarea contravalorii imobilelor confiscate în mod abuziv prin represiune politică de la *****, petiționara a solicitat Ministerului Afacerilor Interne să recunoască faptul represiunii politice în urma naționalizării casei individuale de locuit de către autoritățile RSS Moldovenească.

Comunică că la 10 februarie 2023, ministerul a comunicat petiționarei că nu dispune de materiale documentare de arhivă, care confirmă naționalizarea averii în mod abuziv în 1944 de către organele represive ale RSSM, iar stabilirea faptului represiunii politice se face pe cale judiciară.

Prin încheierea protocolară a ședinței din 18 aprilie 2024 a fost dispusă atragerea în calitate de persoane interesate Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău.

Poziția instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 octombrie 2024, a fost admisă cererea depusă de Stana Daniela, persoane interesate Ministerul Afacerilor Interne, Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău cu privire la constatarea faptului care are valoare juridică.

S-a constatat faptul care are valoare juridică- constatarea faptului aplicării represiunii politice față de ***** prin confiscarea abuzivă a averii și anume a casei de locuit cu subsol, cu suprafața totală de 90 m.p. - mun. Chișinău, str. București (fosta str. Podolskaia/lskra) nr. 54 (54A și ulterior 56).

S-a recunoscut ***** în calitate de victimă a represiunii politice prin confiscarea - naționalizarea imobilului- casei de locuit cu subsol, cu suprafața totală de 90 m.p. - mun. Chișinău, sfr. București (fosta str. Podolskaia/lskra) nr. 54 (54A și ulterior 56), odată cu adoptarea Ordonanței Sovietului Miniștrilor RSSM nr. 124 din 15 februarie 1946.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 22 octombrie 2024, Ministerul Afacerilor Interne a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 octombrie 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii.

Argumentele apelului:

În motivarea cererii de apel, Ministerul Afacerilor Interne a invocat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond.

Relevă că avocatul Iulian Rusanovschi în interesele Danielei Stana s-a adresat cu cerere către Ministerul Afacerilor Interne, prin care a solicitat: eliberarea certificatului de reabilitare a victimei represiunilor politice - *****.

Notează că prin răspunsul cu nr. 44/30-R-327/23 din 2 februarie 2023, Ministerul Afacerilor Interne i-a comunicat avocatului Iulian Rusanovschi că în temeiul art. 74 Cod administrativ a remis conform competenței la Serviciul

Tehnologii Informaționale al MAI, solicitarea depusă. Ulterior, avocatul Iulian Rusanovschi s-a adresat cu cerere către Serviciul Tehnologii Informaționale, iar prin răspunsul nr. 8/6-5-R-29 din 10 februarie 2023, Serviciul Tehnologii Informaționale al MAI, i-a comunicat că nu dispune de materialele documentare de arhivă, care confirmă exproprierea în mod abuziv în anul 1946 către Consiliul deputaților Poporului din RSS Moldovenească.

Afirmă că potrivit materialelor anexate la cererea de chemare în judecată și anume: Ordonanța nr.124 din 15 februarie 1946, anexa nr. 1, prin care se confirmă că în anul 1946, averea imobiliară situată în ***** era naționalizată, proprietatea cu nr. 56 aferent străzii Podolskaya, face parte din lista proprietăților imobiliare din or. Chișinău, RSS Moldovenească supuse privatizării, iar în dreptul acesteia figurează inițialele „Posniuc/Sekler”.

Relatează că potrivit art. 51 Legea nr. 1225/1992, Ministerul Afacerilor Interne, la cerere sau din oficiu, examinează cauza de reabilitare, stabilește faptul deportării, expulzării, exproprierii, trimiterii la muncă silnică în condiții de limitare a libertății ori altor forme de limitare a drepturilor și libertăților persoanelor în baza deciziilor organelor administrative, formulează o concluzie privind reabilitarea și eliberează certificatul respectiv. Decizia Ministerului Afacerilor Interne de a refuza reabilitarea poate fi atacată în instanța judecătorească.

Subsidiar menționează că, în cererea de constatare a faptului juridic, petiționara face trimitere la art. 3 din Legea nr. 1225/1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, potrivit căreia sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul lor de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat.

Susține că cererea despre constatarea faptului represiunii politice se înaintează spre judecare în fața instanței și se soluționează în cazul în care materialele de arhivă privitoare la represiunile politice nu s-au păstrat, ca urmare a expirării termenului de păstrare sau din alte cauze, iar petiționara a prezentat documente cu privire la refuzul de reabilitare, eliberate de către organele respective, indicate în art. 5 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225/1992.

Punctează că dosarele din această categorie sunt intentate conform cererilor persoanelor enumerate în art. 2 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, care prezintă probe ce confirmă circumstanțele expuse în art. 1 din Lege.

Remarcă că persoanelor supuse represiunilor politice și ulterior reabilitate li se restituie, la cerere, averea confiscată, naționalizată sau luată în alt mod.

La 14 aprilie 2025, avocatul Rusanovschi Iulia în interesele Danielei Stana a

depus referință asupra cererii de apel, solicitând respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond.

Iar, la 30 aprilie 2025, reprezentantul Consiliului municipal Chișinău și a Primarului general al mun. Chișinău, Corcimari Svetlana a depus referință asupra cererii de apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii de scoatere a cererii de pe rol sau respingerea cererii.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost pronunțat la 10 octombrie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 22 octombrie 2024 (f. d. 101-102), Colegiul judiciar constată că aceasta a fost declarată în termen.

Poziția părților în apel:

În ședința de judecată a instanței de apel, reprezentantul apelantului Ministerul Afacerilor Interne, Ianciu Tatiana a susținut apelul în sensul declarat. A solicitat admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii.

Reprezentantul intimatei Stana Daniela, avocatul Rusanovschi Iulia în ședința de judecată a instanței de apel a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond.

Reprezentantul intimaților Consiliul municipal Chișinău și a Primariei mun. Chișinău, în ședința de judecată a instanței de apel nu s-a prezentat, procedura de citare a fost respectată. Astfel, instanța de apel consideră posibilă examinarea cauzei în apel, în lipsa acestora. Or, potrivit art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanţei de apel:

Audiind explicațiile părților prezente în proces, analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru consideră cererea de apel ca fiind neîntemeiată şi urmează a fi respinsă, cu menținerea hotărârii contestate a primei instanțe, din motivele ce succed.

În acord cu prevederile art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

În temeiul art. 373 alin. (1), (2), (3) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Colegiul judiciar, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe în raport cu prevederile art. 238-241 din Codul de procedură civilă constată că, dispoziţiile procedurale invocate au fost respectate în tot, astfel instanţa de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părţi, a constatat şi elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, concluziile instanţei de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.

Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

Instanța de apel reține că, la 2 martie 2023, avocatul Rusanovschi Iulian acționând în interesele petiționarei Stana Daniela, s-a adresat cu cerere de constatare a faptului care are valoare juridică, solicitând constatarea faptului aplicării represiunilor politice față de *****; recunoașterea în calitate de victimă a represiunilor politice prin naționalizare a dnei *****, ***** - 2 mai 1954 de averea imobiliară formată din casa individuală de locuit cu subsol amplasată pe *****, cu suprafața la parter de 90 m.p., cu anexa de 50 m.p. și terenul aferent casei cu suprafața de 14 000 m.p. (f. d. 4-6).

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanţă a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii depuse de avocatul Rusanovschi Iulian acționând în interesele petiționarei Stana Daniela.

Conform art. 5 din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

În acord cu art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În sensul art. 130 din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanţa judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe şi respingerea altor probe, precum şi argumentarea preferinței unor probe faţă de altele.

În conformitate cu prevederile art. 280 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, în procedură specială, cauzele se examinează de instanţele judecătoreşti după regulile de examinare a acţiunilor civile, cu excepţiile şi completările stabilite în prezentul cod la cap.XXIII-XXXIV şi în alte legi.

În procedură specială, instanţa examinează cauzele cu participarea petiţionarului, altor persoane interesate, precum şi a autorităţilor publice conform art. 74.

Conform dispozițiilor art. 281 alin. (1), alin. (2) lit. k) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească constată faptele de care depinde apariţia, modificarea sau încetarea drepturilor personale sau patrimoniale ale persoanelor fizice şi ale organizaţiilor. Instanţa judecă cauzele în care i se cere să constate: faptul represiunii politice;

În conformitate cu art. 1 al Legii nr.1225 din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice prin noţiunea de represiune politică se consideră curmarea de vieţi omeneşti, măsurile de constrîngere întreprinse de către stat faţă de cetăţeni din motive politice, naţionale, religioase sau sociale sub formă de privaţiune de libertate, deportare, exilare, trimitere la muncă silnică în condiţii de limitare a libertăţii, expulzare din ţară şi lipsire de cetăţenie, expropriere,

internare forţată în instituţii de psihiatrie, sub altă formă de limitare a drepturilor şi libertăţilor persoanelor declarate periculoase din punct de vedere social pentru stat sau pentru regimul politic, realizate în baza deciziilor organelor de stat administrative, judiciare şi extrajudiciare.

În temeiul art. 2 din legea nr.1225 din 8 decembrie 1992, victime ale represiunilor politice se consideră: persoanele care au avut de suferit de pe urma represiunilor politice arătate în articolul 1; membrii familiei persoanelor supuse represiunilor, inclusiv copiii care s-au născut în locurile de represiune, dacă măcar unul din părinţi este victimă a represiunilor politice.

Articolul 3 al legii menționate, stipulează că sânt declarate nevinovate şi urmează a fi reabilitate în faţa societăţii şi reintegrate în drepturi, indiferent de locul lor de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 şi 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum şi cetăţenii Republicii Moldova, supuşi represiunilor politice pe teritoriul altui stat: e) supuse la muncă forţată în condiţii de limitare a libertăţii, inclusiv în coloanele de muncă ale NKVD-ului şi în batalioanele disciplinare; f) internate în lagărele de concentrare sau de filtrare sovietice, condamnate la privaţiune de libertate, exilate sau trimise la muncă silnică în condiţii de limitare a libertăţii, pentru participare prin mobilizare la cel de-al doilea război mondial.

Conform art. 6 al legii enunțate, în cazul în care materialele de arhivă privind represiunile politice nu s-au păstrat în urma expirării termenului de prescripție sau din alte cauze, stabilirea faptului represiunii politice se face pe cale judiciară.

Din lucrările cauzei rezultă că în anul 1946, averea imobiliară situată în ***** era naționalizată, fapt confirmat prin anexei 1 la Ordonanța nr. 124 din 15 februarie 1946 a Sovietului Miniștrilor RSSM.

Aderent, se reține că proprietatea cu nr. 56 aferent străzii Podolskaia, face parte din lista proprietăților imobiliare din or. Chișinău, RSS Moldovenească supuse privatizării, iar în dreptul acesteia figurează inițialele „Poșniuc/Sekler”.

Potrivit extrasului din Registrul actelor notarului Mihail Grosu pentru notele averilor imobiliare pe anul 1926, la 8 aprilie 1926 a fost legalizat actul de vindere definitivă, prin care soții Lucasevici Mihai și Ecaterina vând fiicelor *****, în cote părți egale averea din situată în *****(f. d. 31-37).

Din răspunsul Agenției Naționale a Arhivelor nr. 2576 din 11 august 2021, rezultă că anterior actului de căsătorie cu Smerecinschi Vladimir din 30 august 1915, familia Eugeniei Smerecinschi era Lucasevici. (f.d. 12)

Din răspunsul Agenției Naționale a Arhivelor nr. 2575 din 11 august 2021 și certificatului de naștere anexat la dosar, rezultă că Lucasevici Eugenia s-a născut la ***** în familia soților Lucasevici Mihail și Ecaterina. (f. d. 14, 18)

Conform actului de căsătorie de la *****, *****, născută la *****, îi revine familia soțului, încheiată cu Pașniuc Ermi.

La 30 aprilie 1954, *****, născută la *****, a decedat în localitatea Videle din România, fapt confirmat prin prezența la dosar a certificatului de deces (f. d. 13).

Totodată, se reține că conform certificatului de calitate de moștenitor nr. 21 din 7 septembrie 2021, moștenitorul *****, decedată la *****, cu ultimul domiciliu în *****, a acceptat în calitate de fiică, masa succesorală cu cota parte de 1/1 părți de pe urma defunctei *****, decedată la 30 aprilie 1954, pentru Stana Daniela de cetățenie română, c.n.p. ***** (f. d. 13, 25).

Aderent, se reține că prin extrasele din dosarul de inventariere tehnică anexate la materialele cauzei se confirmă că în prezent, locul unde era amplasată orientativ averea defunctei se află la adresa ***** (f. d. 47-53).

Astfel, prima instanță just a conchis că averea defunctei ***** a fost naționalizată de către Sovietul Miniștrilor RSSM și a constatat asupra aplicării represiunii politice față de ***** prin confiscarea abuzivă a averii și anume a casei de locuit cu subsol, cu suprafața totală de 90 m.p. - *****).

Concomitent, Colegiul judiciar respinge ca nefondate obiecțiile apelantului Ministerul Afacerilor Interne precum că cererea despre constatarea faptului represiunii politice se înaintează spre judecare în fața instanței și se soluționează în cazul în care materialele de arhivă privitoare la represiunile politice nu s-au păstrat, ca urmare a expirării termenului de păstrare sau din alte cauze, însă petiționara a prezentat documente cu privire la refuzul de reabilitare, eliberate de către organele respective, indicate în art. 5 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225/1992

La acest segment, instanța de apel învederează că conform art. 5 din Legea nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, cererea de reabilitare se depune de către persoana supusă represiunilor ori de către alte persoane fizice sau juridice: la Ministerul Afacerilor Interne, în privinţa persoanelor indicate la articolul 3 literele d) şi e); 8 la Procuratura Generală, în privinţa persoanelor indicate la articolul 3 literele a), b), c), f), g) şi i); la judecătoria raională, municipală (de sector), în privinţa persoanelor indicate la articolul 3 litera h).

Astfel, Completul de judecată menționează că în scopul interpretării corecte a Legii nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, a fost adoptată Legea nr. 296-XIII din 23 noiembrie 1994, care la art. 2 a indicat că conform articolului 5 din lege, Ministerul Afacerilor Interne şi Procuratura Generală examinează dosarele penale şi materialele de arhivă şi dacă se constată că persoanele au fost supuse nelegitim represiunilor, se întocmește un raport de încheiere asupra cazului, eliberând victimelor represiunilor politice sau altor persoane interesate certificatele de reabilitare.

În cazul în care nu sunt temeiuri suficiente pentru reabilitare din lipsă de documente necesare, Ministerul Afacerilor Interne şi Procuratura Generală aduc acest fapt la cunoştinţa persoanelor respective şi le lămuresc că ele, conform articolului 6 din lege, faptul represiunii îl pot stabili pe cale judiciară, iar în cazul în care organele menţionate refuză reabilitarea, persoanelor interesate li se expediază în scris decizia respectivă, prin care li se acordă dreptul de a face contestaţie în instanța de judecată.

Din conținutul normei de drept citate rezultă că pe de o parte în cazul în care nu sunt temeiuri suficiente pentru reabilitare din lipsă de documente necesare, organele competente aduc acest fapt la cunoștința persoanelor interesate că acest fapt urmează a fi stabilit pe cale judiciară, iar pe de altă parte refuzul de reabilitate, care poate fi contestat în instanța de judecată.

La caz, Colegiul judiciar remarcă că prin răspunsul nr. 8/6-5-R-29 din 10 februarie 2023, Serviciul Tehnologii Informaționale al MAI, i-a comunicat că nu dispune de materialele documentare de arhivă, care confirmă exproprierea în mod abuziv în anul 1946 către Consiliul deputaților Poporului din RSS Moldovenească.

Prin urmare, prima instanță corect a punctat că la caz sunt întrunite condițiile de constatare a faptelor cu valoare juridică prevăzute la art. 282 alin. (1) Cod de procedură civilă, ori nu există niciun motiv de a considera că constatarea faptului aplicării represiunilor politice față de ***** este cerută de moștenitorul Stana Daniela.

Subsidiar, Colegiul conchide că apelantul nu a adus nici un argument plauzibil care să combată concluziile instanței de fond expuse în hotărârea contestată, or în condițiile în care în arhiva Serviciului Tehnologii Informaționale al MAI nu se regăsesc materialele privind existența represiunii politice în privința Eugeniei Pașniuc, constatarea faptului care are valoare juridică și anume stabilirea faptului represiunii politice, se face pe cale judiciară.

În concluzie, Colegiul judiciar constată că prima instanţă a dat o apreciere obiectivă şi justă probelor administrate, a constatat şi elucidat pe deplin toate circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzei şi corect a aplicat normele de drept material şi procedural, adoptând o hotărâre legitimă în corespundere cu cerinţele legii, astfel temei pentru admiterea apelului nu sunt.

În acest sens, Colegiul civil relevă că argumentele invocate de apelant, în susținerea poziției lor, nu pot fi reținute de către instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate supra şi se axează asupra circumstanțelor care au fost constatate şi elucidate pe deplin de instanța de fond, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate şi apreciate cu respectarea normelor de drept procedural şi susținute de normele de drept material.

Distinct de cele indicate, instanța de apel, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebait și alții vs France nr. 26561/1995, unde Comisia a menționat că

”....art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes...”, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în cererea de apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, care ar duce la anularea actului judecătoresc atacat cu apel.

În finalitatea celor expuse şi având în vedere faptul că circumstanțele cauzei au fost constatate de către prima instanță şi nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge cererea de apel și de a menține hotărârea contestată.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. 389, art. 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru-

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de Ministerul Afacerilor Interne a RM.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 octombrie 2024.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Panov Ana

Judecătorii: Corlăteanu Diana

Bagrin Lucia